

درس چهارم

تأثير اللُّغةِ الفارسيَّةِ على اللُّغةِ العربيَّةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

في هذا الدرس نعرفُ على تأثير اللُّغةِ الفارسيَّةِ إلى اللُّغةِ العربيَّةِ. المفرداتُ الفارسيَّةُ دَخَلَتِ اللُّغةَ العربيَّةَ بِسببِ التِّجَارَةِ و دخول الإيرانيينَ في الدَّولِ العربيَّةِ. علماءُ الفارسيَّةِ و العربيَّةِ أَلْفُوا كِتَاباً عَدِيدَةً تَضُمُّ الكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةَ كفيروزآبادي و الذَّكْوَرِ التَّوْنَجِي. كان تأثيرُ اللُّغةِ الفارسيَّةِ على اللُّغةِ العربيَّةِ قَبْلَ الإسلامِ أَكْثَرَ مِنْ تأثيرها بَعْدَ الإسلامِ.

به نام خداوند بخشنده مهربان

در این درس با تأثیر زبان فارسی بر زبان عربی آشنا می‌شویم. واژگان فارسی به سبب تجارت و ورود ایرانیان به دولتهای عربی داخل زبان عربی شدند. دانشمندان (زبان) عربی و (زبان) فارسی، کتابهای زیادی نوشتند که کلمات وارد شده را دربرمی‌گیرد مثل فیروزآبادی و دکتر تونجی. تأثیر زبان فارسی بر زبان عربی قبل از اسلام بیشتر از تأثیرش بعد از اسلام بود.

آشنایی با فعل مضارع منصوب

آشنایی با اسم معرفه و اسم نکره

موضوع قواعد:

آشنایی با نحوهٔ تروپین اسم معرفه و نکره آشنایی با نحوهٔ تروپین فعل مضارع مرفوع و مضارع منصوب

کارگاه ترجمه:

لغت‌های جدید

أصل: ریشه (جمع: أصول)	تَمثال: مجسمه	لَنْ تَنالوا: دست نخواهید یافت
أَلَّف: نگاشت (مضارع: يُؤَلِّفُ)	حَرَج: تنگنا (حالت بحرانی)	مفردات: واژگان
أَلْسَنَة: زبان‌ها (مفرد: لسان)	دَخِيلَة: وارد شده	مُعَرَّب: عربی شده
ازداد: افزایش یافت	دیباج: ابریشم	مُنْدُ: از هنگام
إِشْتَدَّ: شدت گرفت (مضارع: يَشْتَدُّ)	ذات: دارای	مِسْك: مُشك
إِشْتَقَّ: برگرفت (مضارع: يَشْتَقُّ)	شَارِك: شرکت کرد (مضارع: يُشَارِكُ)	مِمَّا: من + ما: (از آنچه)
إِنْضِمَّ: پیوستن (ماضی: انْضَمَّ / مضارع: يَنْضِمُّ)	شَرَّشَف: ملحفه	نَطَّقَ: بر زبان آورد (مضارع: يَنْطِقُ)
بَيَّنَّ: آشکار کرد (مضارع: يُبَيِّنُّ)	صَمَّ: دربرگرفت (مضارع: يَصُمُّ)	وَفَقَّأَ لـ: براساس
تَغَيَّرَ: دگرگون شد (مضارع: يَتَغَيَّرُ)	فَاتَ: از دست رفت	بِرَّ: نیکی

متضادها

أَنْ تَكْرَهُوا ≠ أَنْ تَحِبُّوا	دُخُول ≠ خُرُوج
أَهْمٌ ≠ أَحَقَرُ	عَنِيَّة ≠ فُقيرة
إِزْدَادٌ ≠ قَلٌّ	قَامٌ ≠ نَام، قَعَدَ
إِكْرَاهٌ ≠ حَبٌّ	قَبْلٌ ≠ بَعْدُ
بَدَلٌ ≠ ثَبَّتَ	قَرِيْبَةٌ ≠ بَعِيدَةٌ
بَيِّنٌ ≠ أَخْفَى - سَتَرَ	قِيَامٌ ≠ جُلُوس، فُعُود
تَحْرُنٌ ≠ تَفْرَحُ	مُعَارَضَةٌ ≠ تَأْيِيدُ
خَيْرٌ ≠ شَرٌّ	

مترادفها

أَبْدَعَ = أَحَدَثَ	خَيْرٌ = بَرٌّ
ازداد = اَشْتَدَّ	شَاعَ = اِنْتَشَرَ
المفردات = الكلمات	قيام = اِنْتِهاض
إِنْضَمَّ = اَلْتَحَقَّ	نام = قَعَدَ
بَدَّلَ = غَيَّرَ	نَسْتَطِيعُ = نَقَدِرُ
بَيَّنَّ = أَظْهَرَ	نَطَّقَ = تَكَلَّمَ
حادِثٌ = واقعه	كان لـ = كان عِنْدَ

جمع‌های مکسر

أشعار: شِعْر	إِصْوات: صوت
أشياء: شَيْء	البضائع: بَضَاعَة
أصول: أَصْل	حروف: حُرُوف
أفراس: فَرَس	سُباح: سائِح
ألسنة: لِسَان	عُلَماء: عالِم
ألفاظ: لَفْظ	غَزالان: غَزال
أمثال: مَثَل	مَعاجِم: مُعْجَم
أوزان: وَزْن	

تأثیر اللغة الفارسیة على اللغة العربیة

درس چهارم

تأثیر زبان فارسی بر زبان عربی

المَمَلُ الإِعْرَابِيُّ

المُفْرَدَاتُ: مبتدا و مرفوع
 الفارسیةُ: صفت و مرفوع
 دَخَلَتْ: فعل (خبر)
 اللُّغَةُ: مفعول و منصوب
 العَرَبِيَّةُ: صفت و منصوب
 مُنْذُ: حرف جر
 العَصْرِ: مجرور به حرف جر
 الجاهلیُّ: صفت و مجرور
 فَقَدْ نُقِلَتْ: فعل ماضی مجهول
 إلى العَرَبِيَّةِ: جار و مجرور
 أَلْفَاظُ: نایب فاعل
 فارسیةُ: صفت
 کثیرةُ: صفت
 بِسببِ: جار و مجرور
 التُّجَارَةُ: مضاف إليه و مجرور
 و: واو عطف
 دُخُولُ: معطوف
 الفُرسِ: مضاف إليه
 في العِراقِ: جار و مجرور
 بِبَعْضِ: جار و مجرور
 الْأَصْنَاحِ: مضاف إليه
 أَلَّتِ: صفت
 العَرَبِ: مضاف إليه
 كَالْمِسْكِ: جار و مجرور
 و: واو عطف
 الدُّبِيَّاحِ: معطوف
 إِشْتَدَّ: فعل
 النَّقْلُ: فاعل و مرفوع
 مِنَ الفارسیةِ: جار و مجرور
 إلى العَرَبِيَّةِ: جار و مجرور
 إِنْضِمَامُ: مضاف إليه و مجرور
 إیرانِ: مضاف إليه
 إلى الدُّوَلَةِ: جار و مجرور
 الإِسْلامِيَّةِ: صفت و مجرور
 في العَصْرِ: جار و مجرور
 العِباسِيَّةُ: صفت
 إِزْدَادُ: فعل
 نَفُوذُ: فاعل و مرفوع
 اللُّغَةُ: مضاف إليه و مجرور
 الفارسیةِ: صفت و مجرور
 شَارَكَ: فعل
 الفُرسِ: فاعل و مرفوع
 في قِیامِ: جار و مجرور
 الدُّوَلَةِ: مضاف إليه
 العِباسِيَّةِ: صفت و مجرور
 على يَدِ: جار و مجرور
 أَمثالِ: مضاف إليه
 أبی: مضاف إليه

المُفْرَدَاتُ الفارسیةُ دَخَلَتْ اللُّغَةَ العَرَبِيَّةَ مُنْذُ العَصْرِ الجاهلیِّ،
 واژگان فارسی داخل زبان عربی شدند از هنگام عصر جاهلی،

فَقَدْ نُقِلَتْ إلى العَرَبِيَّةِ أَلْفَاظُ فارسیةٌ کثیرةٌ
 و الفاظ فارسی زیادی به عربی منتقل شده است

بِسَبَبِ التُّجَارَةِ و دُخُولِ الإیرانِیِّینَ فی العِراقِ و الیَمَنِ،
 به سبب تجارت و ورود ایرانیان در عراق و یمن،

وَ کانتْ تِلْکَ المُفْرَدَاتُ تَرْتِیْبُ بِبَعْضِ البَضَائِعِ الَّتِی
 و آن واژگان مربوط می شدند به بعضی

ما کانتْ عِنْدَ العَرَبِ کَالْمِسْكِ و الدُّبِيَّاحِ.
 از کالاهایی که نزد عرب نبود مانند مشک و ابریشم.

یادآوری می کنیم (کان + فعل مضارع) به صورت ماضی استمراری ترجمه می شود:

کانتْ تَرْتِیْبُ: مربوط می شدند

وَ اِشْتَدَّ النَّقْلُ مِنَ الفارسیةِ إلى العَرَبِيَّةِ
 و شدت گرفت انتقال از فارسی به عربی

بَعْدَ انْضِمَامِ إیرانَ إلى الدُّوَلَةِ الإِسْلامِيَّةِ.
 بعد از پیوستن ایران به کشورهای اسلامی.

وَ فی العَصْرِ العِباسِيَّ إِزْدَادَ نَفُوذُ اللُّغَةِ الفارسیةِ
 و در عصر عباسی زیاد شد نفوذ زبان فارسی

حینَ شَارَكَ الإیرانِیُّونَ

هنگامی که شرکت کردند ایرانیان

فی قِیامِ الدُّوَلَةِ العِباسِيَّةِ عَلی يَدِ أَمثالِ أبی مُسَلِّمِ الخُرَّاسانِیِّ و آلِ بَرَمَكِ.
 در قیام دولت عباسی به دست ابومسلم خراسانی و آل برمک.

کلمه ای که به (ی) ختم می شود در عربی اسم منسوب نامیده می شود و غالباً در جمله
 نقش صفت دارد. الخراسانی (اسم منصوب): صفت

وَ کَانَ لِابْنِ المُقَفَّعِ دَوْرٌ عَظِیمٌ فی هَذَا التَّأثیرِ، فَقد نَقَلَ عَدَدًا
 و ابن مقفع نقش بزرگی در این تأثیر داشت، پس ترجمه کرد تعدادی

مِنَ الكُتُبِ الفارسیةِ إلى العَرَبِيَّةِ مِثْلَ کَلِیلَةَ وَ دِمنَةِ.
 از کتابهای فارسی را به عربی مانند کلیله و دمنه.

المَلَّ الإِعْرَابِيُّ

- مسلم: مضاف إليه
- الْخُرَّاسَانِيُّ: صفت
- إِلَيْنَ: جار و مجرور
- عَظِيمٌ: صفت
- فِي هَذَا: جار و مجرور
- قَدْ نَقَلَ: فعل
- عَدَدًا: مفعول و منصوب
- مِنَ الْكُتُبِ: جار و مجرور
- الْفَارِسِيَّةُ: صفت
- إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: جار و مجرور
- لِلْفِيْرُوْرَابَادِي: خبر مقدّم
- مَعْجَمٌ: مبتدأ مؤخر
- مَشْهُورٌ: صفت
- يَضُمُّ: فعل
- مَفْرَدَاتٍ: مفعول
- كَثِيرَةً: صفت و منصوب
- بِاللُّغَةِ: جار و مجرور
- الْعَرَبِيَّةِ: صفت
- قَدْ بَيَّنَّ: فعل
- عُلَمَاءُ: فاعل و مرفوع
- الْعَرَبِيَّةِ: مضاف إليه
- أَبْعَادٌ: مفعول و منصوب
- هَذَا: مضاف إليه
- فِي دَرَاْسَاتٍ: جار و مجرور
- هِمْ: مضاف إليه
- فَقَدْ أَلَّفَ: فعل
- الدُّكْتُورُ: فاعل و مرفوع
- كِتَابًا: مفعول و منصوب
- يَضُمُّ: فعل
- الكَلِمَاتِ: مفعول
- الْفَارِسِيَّةُ: صفت
- الْمُعَرَّبَةِ: صفت
- سَمَاءُ: فعل
- هُ: مفعول
- الكَلِمَاتِ: مبتدأ و مرفوع
- الْفَارِسِيَّةُ: صفت و مرفوع
- الَّتِي: صفت
- دَخَلَتْ: فعل (خبر)
- إِلَى اللُّغَةِ: جار و مجرور
- الْعَرَبِيَّةِ: صفت
- قَدْ تَغَيَّرَتْ: فعل
- أَصْوَاتٌ: فاعل و مرفوع
- أَوْزَانٌ: معطوف
- هَا: مضاف إليه
- تَطُقُّ: فعل
- هَا: مفعول
- العَرَبِ: فاعل و مرفوع
- لِلْأِسْتِيْوَالِ: جار و مجرور
- هِمْ: مضاف إليه

كان + ل: داشت (كان لاین مقفّع: ابن مقفّع داشت)
نَقَلَ مِنْ ... إِلَى ... : ترجمه کرد (از زبانی به زبان دیگر)

و لِلْفِيْرُوْرَابَادِيِّ مُعْجَمٌ مَشْهُورٌ بِاسْمِ الْقَامُوسِ
و فِیْرُوْرَابَادِي لُغْتِ نَاطِقٍ مَشْهُورِي بِه نَام قَامُوس دَارِد

يَضُمُّ مُفْرَدَاتٍ كَثِيرَةً بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
كه در برمی‌گیرد واژگان زیادی را به زبان عربی.

و قَدْ بَيَّنَّ عُلَمَاءُ الْعَرَبِيَّةِ وَ الْفَارِسِيَّةِ
و آشکار کرده‌اند دانشمندان (زبان) عربی و (زبان) فارسی

أَبْعَادَ هَذَا التَّأْثِيرِ فِي دَرَاْسَاتِهِمْ،
ابعاد این تأثیر را در تحقیقاتشان،

فَقَدْ أَلَّفَ الدُّكْتُورُ التَّوْنُجِيُّ كِتَابًا
و نگاشته است دكتور تونجی کتابی

يَضُمُّ الكَلِمَاتِ الْفَارِسِيَّةَ الْمُعَرَّبَةَ
كه در برمی‌گیرد کلمات فارسی عربی شده

سَمَاءُ «مُعْجَمَ الْمُعَرَّبَاتِ الْفَارِسِيَّةِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ»
و آن را نامیده است: فرهنگ ناطق (لغت‌های) عربی شده فارسی در زبان عربی.

أَمَّا الكَلِمَاتُ الْفَارِسِيَّةُ الَّتِي دَخَلَتْ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ
كَلِمَه‌های فارسی كه وارد زبان عربی شده‌اند

فَقَدْ تَغَيَّرَتْ أَصْوَاتُهَا وَ أَوْزَانُهَا،
صداهايشان و وزن‌هايشان دگرگون شده است،

وَ نَطَقَهَا الْعَرَبُ وَفَقًا لِأَلْسِنَتِهِمْ،
و عرب آنها را بر زبان آورده است براساس زبان‌های خودشان،

فَقَدْ بَدَّلُوا الحُرُوفَ الْفَارِسِيَّةَ «گ، چ، پ»
و تبدیل کرده حروف فارسی «گ، چ، پ»

الَّتِي لَا تَوْجَدُ فِي لُغَتِهِمْ إِلَى حُرُوفٍ قَرِيبَةٍ مِنْ مَخَارِجِهَا؛
كه در زبانشان وجود ندارد به حروفی كه نزدیک است به مخارج آنها (مخرج حروف).

مِثْلُ: مانند
مِهْرگان ← مِهْرَجَان: جشنواره، فستیوال،
چادر شَب ← شَرَشَف: ملحفه و ...

وَ إِشْتَقُوا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى، مِثْلُ «يَكْنِزُونَ» فِي آيَةِ
برگرفتند از آنها کلماتی دیگر، مثل «يَكْنِزُونَ» در آیه

(... يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَ الْفِضَّةَ ... مِنْ كَلِمَةِ «گنج» الْفَارِسِيَّةِ.
... يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ (طلا) وَ الْفِضَّةَ (نقره) ...) از زين‌پن «گنج» فارسی.

المحلّ الإعرابی

بَدَلُوا: فعل
 الحُرُوفُ: مفعول
 الفارسیّة: صفت
 التی: صفت
 لا تُوجَدُ: فعل مجهول
 فی لُغَةِ: جار و مجرور
 إلى حُرُوفٍ: جار و مجرور
 قریبَةً: صفت
 مِنْ مَخارج: جار و مجرور
 إشتَقُّوا: فعل
 مِنْها: جار و مجرور
 کلماتٍ: مفعول
 أُخرى: صفت
 أَنْ تَعَلَّمَ: فعل
 أَنْ تَبَادَلَ: فعل
 المفردات: مفعول
 اللُّغَاتِ: مضاف إليه
 فی العالم: جار و مجرور
 یَجْعَلُ: فعل
 ها: مفعول
 غنیَّةً: مفعول
 فی الأسلوب: جار و مجرور
 و لا تَسْتَطِيعُ: فعل
 أَنْ نَجِدَ: فعل
 لُغَةً: مفعول و منصوب
 دخیلةً: صفت
 اللُّغَةِ: مضاف إليه
 الفارسیّة: صفت
 على اللُّغَةِ: جار و مجرور
 العربیّة: صفت
 ظُهور: مضاف إليه و مجرور
 الإسلام: مضاف إليه و مجرور
 قَدَّ ازْدَادَتْ: فعل
 المُفْرَدَاتُ: فاعل و مرفوع
 العربیّة: صفت و مرفوع
 فی اللُّغَةِ: جار و مجرور
 الفارسیّة: صفت
 بِسببِ: جار و مجرور
 العاملِ: مضاف إليه
 الدینی: صفت

عَلَيْنَا أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ تَبَادُلَ الْمُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ

ما باید بدانیم که تبادل واژگان بین زبان‌ها در جهان

أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ يَجْعَلُهَا غَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَ التَّبَيَانِ،

امری طبیعی است که آن‌ها را غنی در اسلوب و بیان قرار می‌دهد.

و لا تَسْتَطِيعُ أَنْ نَجِدَ لُغَةً بَدُونَ كَلِمَاتٍ دَخِيلَةٍ،

می‌توانیم زبانی را بدون کلمات وارد شده بیابیم،

كَانَ تَأْثِيرُ اللُّغَةِ الْفَارِسیَّةِ

و تأثیر زبان فارسی

على اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ قَبْلَ الْإِسْلَامِ أَكْثَرَ مِنْ تَأْثِيرِهَا بَعْدَ الْإِسْلَامِ،

بر زبان عربی قبل از اسلام بیشتر از تأثیرش بعد از اسلام بود.

و أَمَّا بَعْدَ ظُهورِ الْإِسْلَامِ فَقَدِ ازْدَادَتْ الْمُفْرَدَاتُ

و اما بعد از ظهور اسلام واژگان

الْعَرَبِيَّةُ فِي اللُّغَةِ الْفَارِسیَّةِ بِسَبَبِ الْعَامِلِ الدِّينِيِّ.

عربی در زبان فارسی به دلیل عامل دینی افزایش یافته است.

تمرین‌های امتحانی ترجمه

التمرین الأول - أكمل الفراغ في الترجمة:

۱. المفردات الفارسية دخلت اللغة العربية منذ العصر الجاهلي:
فارسی به عربی عصر جاهلی داخل شدند.
۲. كانت تلك المفردات ترتبط ببعض البضائع التي ما كانت عند العرب كالمسك والديباغ:
آن واژگان به بعضی از که عرب مانند مشک و
۳. اشتد النقل من الفارسية إلى العربية بعد انضمام إيران إلى الدولة الإسلامية:
انتقال از (زبان) فارسی به (زبان) عربی بعد از ایران به اسلامی
۴. و في العصر العباسي إزداد نفوذ اللغة الفارسية حين شارك الإيرانيون في قيام الدولة العباسية:
در عصر عباسی نفوذ فارسی هنگامی که در قیام دولت عباسی
۵. كان لابن المقفع دور عظيم في هذا التأثير، فقد نقل عدداً من الكتب الفارسية إلى العربية:
ابن مقفع بزرگ در این تأثیر ، از کتابهای فارسی را به عربی
۶. لفيروزآبادي معجم مشهور باسم «القاموس» يضم مفردات كثيرة باللغة العربية:
فیروزآبادی مشهوری به اسم «قاموس» دارد که بسیاری را به زبان عربی
۷. وقد بين علماء العربية و الفارسية أبعاد هذا التأثير في دراساتهم:
عربی و فارسی ابعاد این تأثیر را در ان
۸. تطق العرب الكلمات الفارسية وفقاً لألسنتهم:
عرب کلمات فارسی را خویش
۹. علينا أن نعلم أن تبادل المفردات بين اللغات في العالم أمر طبيعي:
..... که تبادل بین زبان‌ها در دنیا امری طبیعی است.

التمرین الثاني - عین الصحیح:

۱. فقد نقلت إلى العربية ألفاظ فارسية كثيرة بسبب التجارة و دخول الإيرانيين في العراق و اليمن:
الف. ألفاظ فارسی زیادی به سبب تجارت و داخل شدن ایرانیان به عراق و یمن به زبان عربی منتقل شده‌اند.
ب. تجارت و داخل شدن ایرانیان به عراق و یمن الفاظ فارسی زیادی را به عربی انتقال داد.
۲. كانت تلك المفردات ترتبط ببعض البضائع التي ما كانت عند العرب كالمسك والديباغ:
الف. آن واژگان به بعضی از کالاهایی ارتباط داشت که نزد عرب نبود مانند مشک و حریر.
ب. آن واژگان به بعضی از کالاها مرتبط می‌شد که عرب نداشت مانند مشک و ابریشم.
۳. اشتد النقل من الفارسية إلى العربية بعد انضمام إيران إلى الدولة الإسلامية:
الف. انتقال از فارسی به عربی آن زمان شدت گرفت که ایران به دولت اسلامی پیوست.
ب. انتقال از فارسی به عربی بعد از پیوستن ایران به کشورهای اسلامی شدت گرفت.
۴. تغيرت أصوات الكلمات الفارسية التي دخلت اللغة العربية و أوزانها:
الف. اصوات واژگان فارسی که به زبان عربی داخل شدند، و وزن آنها تغییر می‌یابد.
ب. اصوات کلمات فارسی که به زبان عربی داخل شدند، وزن‌های آنها تغییر یافت.

۵. لا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَجِدَ لَعْنَةً بِدُونِ كَلِمَاتٍ دَخِيلَةٍ:
الف. نمی توانی زبانی را بدون کلمات وارد شده بیابی.
ب. نمی توانیم زبانی بدون کلمات وارداتی بیابیم.
۶. الْمِسْكُ عِطْرٌ يَتَّخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغَزْلَانِ:
الف. مشک عطری است که از نوعی از آهوان گرفته می شود.
ب. مشک عطری است که از نوعی آهو می گیرند.
۷. فِي اللّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ مِثَالُ الْكَلِمَاتِ الْمُعْرَبَةِ ذَاتُ الْأُصُولِ الْفَارْسِيَّةِ:
الف. در زبان عربی هزاران زینبیه عربی شده دارای ریشه فارسی است.
ب. در زبان عربی صدها زینبیه عربی شده دارای ریشه های فارسی است.
۸. الشَّرْشَفُ قِطْعَةٌ فُيَاشٍ تَوْضَعُ عَلَى السَّرِيرِ:
الف. ملحفه قطعه ای از پارچه است که بر روی تخت قرار می دهند.
ب. ملحفه قطعه پارچه ای است که روی تخت قرار داده می شود.

التمرین الثالث - أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ مُسْتَعِينًا بِالنَّصِّ:

۱. لِمَاذَا ازْدَادَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْعَرَبِيَّةُ فِي اللّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ بَعْدَ ظُهُورِ الْإِسْلَامِ؟
۲. بَعْدَ أَيِّ حَادِثٍ تَارِيخِيٍّ اشْتَدَّ نَقْلُ الْكَلِمَاتِ الْفَارْسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟
۳. مَنْ هُوَ مُؤَلِّفُ «مُعْجَمِ الْمُعْرَبَاتِ الْفَارْسِيَّةِ فِي اللّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ»؟
۴. مَتَى دَخَلَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ إِلَى اللّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟
۵. بِأَيِّ سَبَبٍ نُقِلَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟
۶. أَىُّ شَيْءٍ يَجْعَلُ اللّغَةَ غَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَالْبَيَانِ؟
۷. مَتَى اشْتَدَّ النُّقْلُ مِنَ الْفَارْسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟
۸. لِمَاذَا ازْدَادَ نَفْوُدُ اللّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ فِي الْعَصْرِ الْعَبَّاسِيِّ؟
۹. مَتَى كَانَ تَأْتِيرُ اللّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ عَلَى اللّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ أَكْثَرَ؟

التمرین الرابع - اِنتَخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ مِمَّا بَيْنَ الْقَوْسَيْنِ:

۱. لِلْفَيْرُوزِزَادِيِّ مُعْجَمٌ مَشْهُورٌ يَضُمُّ مُفْرَدَاتٍ كَثِيرَةً.
(فرا می گیرد- در برمی گیرد- برمی گیرد)
۲. قَدْ بَيَّنَّ عُلَمَاءُ الْعَرَبِيَّةِ أبعادَ هَذَا التَّأْتِيرِ فِي دِرَاسَاتِهِمْ.
(بیان می کنند- آشکار کرده اند- بیان می شود)
۳. تَغَيَّرَتْ أَصْوَاتُ الْكَلِمَاتِ الْفَارْسِيَّةِ فِي اللّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
(دگرگون شد- تغییر دادند- تغییر داد)
۴. اِسْتَقْبَلُوا مِنَ الْمُفْرَدَاتِ كَلِمَاتٍ أُخْرَى.
(فرا گرفتند- دربرگرفتند- برگرفتند)
۵. الْمِسْكُ عِطْرٌ يُتَّخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغَزْلَانِ.
(دو آهو- آهو- آهوان)
۶. الشَّرْشَفُ قِطْعَةٌ فُيَاشٍ تَوْضَعُ عَلَى السَّرِيرِ.
(قرار می دهند- قرار می گیرد- قرار داده شد)

التمرین الخامس - اُكْتُبْ مَا طَلِبَ مِنْكَ:

۱. الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ دَخَلَتِ اللّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ مِنْذُ الْعَصْرِ الْجَاهِلِيِّ. (بالفارسیّة)
۲. مَا كَانَتْ عِنْدَ الْعَرَبِ الْمِسْكُ وَالذَّبِيحُ. (بالفارسیّة)
۳. اِنضَمَّ اِيرانُ إِلَى الدَّوْلَةِ الْاِسْلَامِيَّةِ. (بالفارسیّة)
۴. كِتَابُ «الْقَامُوسِ» يَضُمُّ مُفْرَدَاتٍ كَثِيرَةً بِاللّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ. (بالفارسیّة)
۵. نَطَقَ الْعَرَبُ الْكَلِمَاتِ الْفَارْسِيَّةِ وَفَقَّ لِأَسْمَتِهِمْ. (بالفارسیّة)
۶. اِسْتَقْبَلُ الْعَرَبُ مِنَ الْمُفْرَدَاتِ الْفَارْسِيَّةِ كَلِمَاتٍ أُخْرَى. (بالفارسیّة)
۷. عَلَيْنَا أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ تَبَادُلَ الْمُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ. (بالفارسیّة)
۸. اَلْسِنَةُ (مفرد):
۹. غَزَالٌ (جمع):
۱۰. اَصْلٌ (جمع):
۱۱. بَيْنَ (المضاد):

التمرین السادس - تَرِجِمِ الْجُمَلَةَ التَّالِيَةَ:

۱. ﴿الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْبَيَانَ﴾
۲. الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ دَخَلَتْ اللّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ بِسَبَبِ التَّجَارَةِ وَ دُخُولِ الْاِيرانِيِّينَ فِي الْعِرَاقِ وَ الْيَمَنِ.
۳. كَانَتْ الْمُفْرَدَاتُ الْفَارْسِيَّةُ الدَّخِيلَةَ تَرْتَبِطُ بِبَعْضِ الْبَضَائِعِ الَّتِي مَا كَانَتْ عِنْدَ الْعَرَبِ كَالْمِسْكِ وَ الذَّبِيحِ.

۴. فی العصر العباسی اُزداد نفوذُ اللّغة الفارسیة حیثَ شارکَ الإیرانیونَ فی قیامِ الدّولة العباسیة علی یدِ أمثالِ أبی مُسلمِ الخراسانی.
۵. کان لابنِ المقفّع دورٌ عظیمٌ فی هذا التّأثیرِ، فقدَ نقلَ عدداً منَ الکُتبِ الفارسیةِ إلى العربیة.
۶. تطّقتُ العربُ الکلماتِ الفارسیةَ وفقاً لِألسنتِهِم و تَغیَرتُ أصواتُها و أوزانُها.
۷. تبادلُ المفرداتِ بینَ اللّغاتِ یجعلُها غنیةً فی الأسلوبِ و البیانِ.
۸. المسکُ عطراً یُتخذُ منَ نوعِ مِنَ الغزلانِ.
۹. الشّرشفُ قِطعةُ فِماشٍ تُوضَعُ علی السّریرِ.

التّمرینُ السابعُ - إقرأ النّصَّ ثمَّ أجِبْ عَنِ الأَسْئَلَةِ:

«قدَّ بَینَ عُلَماءِ اللّغة العربیة و الفارسیة أبعادَ هذا التّأثیرِ فی دراساتهم، فقدَ أَلَفَ الدّکتورُ التّونجیُّ کتاباً یضمُّ الکلماتِ الفارسیةَ المُعرّبةَ سَمَاهُ «مُعجمَ المُعرّباتِ الفارسیةِ فی اللّغة العربیة» أما الکلماتُ الفارسیةُ الّتی دَخَلتِ اللّغة العربیةَ فقدَ تَغیَرتُ أصواتُها و أوزانُها، وَ نَطَقَها العَرَبُ وفقاً لِألسنتِهِم، و اشتقّوا منها کلماتٍ أُخرى»

۱. ما هو اسمُ تالیفِ الدّکتورِ التّونجی؟
 ۲. أیُّ مبحثٍ یضمُّ کتابُ الدّکتورِ التّونجی؟
 ۳. کیفَ تطّقتُ العربُ الکلماتِ الفارسیة؟
 ۴. ما هُوَ معنی «قدَّ بَینَ» و «یضمُّ»؟
 ۵. ما هُوَ مفردُ الکلمتینِ «أصوات» و «أوزان»؟
 ۶. عَینُ الجُملةِ الصّحیحة و غیرِ الصّحیحة حَسَبِ الحقیقة:
الخطأ	الصحيح
☐	☐
☐	☐
☐	☐
- الف. العربُ یُتفقونَ الکلماتِ الدّخيلةَ طبقَ أصلِها.
- ب. فی اللّغة العربیة مِئاتُ الکلماتِ المُعرّبةِ ذاتُ الأصولِ الفارسیة.
- ج. أَلَفَ الدّکتورُ التّونجیُّ کتاباً یضمُّ الکلماتِ التّركیبةَ المُعرّبةَ فی اللّغة العربیة.

پاسخ تمرین‌های امتحانی ترجمه

التمرینُ الأوّل

- ۱ واژگان / زبان / از زمان
- ۲ کالاهایی / نداشت / ابریشم / مرتبط می‌شد
- ۳ پیوست / کشورهای / شدت گرفت
- ۴ زبان / زیاد شد / ایرانیان / شرکت کردند
- ۵ نقشی / داشت / تعدادی / ترجمه کرد
- ۶ لغت‌نامه / واژگان / شامل می‌شود
- ۷ دانشمندان / تحقیقات / آشکار کرده‌اند
- ۸ براساس / زبان‌های / بر زبان آورد
- ۹ ما باید / بدانیم / واژگان

التمرینُ الخامس

- ۱ واژگان / از زمان
 - ۲ نداشت / ابریشم
 - ۳ پیوست
 - ۴ در برمی‌گیرد / واژگان
 - ۵ به زبان آورد / براساس / زبان‌ها
 - ۶ برگرفتند / دیگری
 - ۷ ما باید / که بدانیم
 - ۸ لسان
 - ۹ غزلان
- ۱۰ أُصول
- ۱۱ سَرَ

التمرینُ الثانی

- ۱ گزبهٌ «الف». فَقَدْ نُقِلَتْ: ماضی مجهول، منتقل شده‌اند
- ۲ گزبهٌ «ب». كَانَتْ ... تَرْتَبُطُ: مربوط می‌شد
- ۳ گزبهٌ «ب». اِنْضَمَّامٌ: پیوستن
- ۴ گزبهٌ «ب». تَغَيَّرَتْ (ماضی): تغییر یافت / أَوْزَانٌ (جمع): وزن‌ها
- ۵ گزبهٌ «الف». لا تَسْتَطِيعُ (مفرد مذکر مخاطب): نمی‌توانی / أَنْ تَجِدَ (مفرد مذکر مخاطب): بیابی
- ۶ گزبهٌ «الف». يَتَّخِذُ (مضارع مجهول): گرفته می‌شود / الغزلانِ (جمع مکسر): آهوان
- ۷ گزبهٌ «ب». مَنَاتٌ: صداها
- ۸ گزبهٌ «ب». تُوضَعُ (مضارع مجهول): قرار داده می‌شود

التمرینُ السّادس

- ۱ خدای بخشنده، قرآن را آموزش داد، انسان را آفرید، سخن گفت را به او آموخت.
- ۲ واژگان فارسی به‌سبب تجارت و ورود ایرانیان به عراق و یمن به زبان عربی داخل شدند.
- ۳ واژگان فارسی وارد شده مربوط می‌شدند به بعضی از کالاهای که عرب نداشت مانند مشک و ابریشم.
- ۴ در عصر عباسی نفوذ زبان فارسی زیاد شد، هنگامی‌که ایرانیان در قیام دولت عباسی به‌دست امثال ابومسلم خراسانی شرکت کردند.
- ۵ ابن مقفع نقش بزرگی در این تأثیر داشت تعدادی از کتابهای فارسی را به عربی ترجمه کرد.
- ۶ عرب کلمات فارسی را براساس زبان‌هایشان به زبان می‌آوردند و صداها و وزن‌های آنها دگرگون شد.
- ۷ تبادل واژگان بین زبان‌ها آنها را در اسلوب و بیان غنی می‌کند.
- ۸ مشک عطری است که از نوعی آهوان گرفته می‌شود.
- ۹ ملحفه قطعه پارچه‌ای است که بر روی تخت قرار داده می‌شود.

التمرینُ الثّالث

- ۱ بسببِ العَامِلِ الدّینیّ.
- ۲ بَعْدَ اِنْضَمَامِ اِيرانَ اِلى الدّولةِ اِسلامیّة.
- ۳ الدّکتورُ التّونجیّ.
- ۴ مُنْذُ العَصْرِ الجاهلیّ.
- ۵ بسببِ التّجَارَةِ و دُخولِ اِيرانیّینِ فی العِراقِ و البَیْمَن.
- ۶ تَبَادُلُ المُفْرَداتِ بَینَ اللّغاتِ فی العالَم.
- ۷ بَعْدَ اِنْضَمَامِ اِيرانَ اِلى الدّولةِ اِسلامیّة.
- ۸ لِانّ اِيرانیّونَ شارِکَ فی قِیامِ الدّولةِ العَبّاسیّة.
- ۹ قَبْلَ اِسلام

التمرینُ السّابع

- ۱ مُعْجَمُ المُعْرَباتِ الفارسیّةِ فی اللّغةِ العربیّة.
- ۲ الکلماتُ الفارسیّةُ المُعْرَبَةُ
- ۳ نَطَقَها العَرَبُ حَسَبَ اُسْنَتِهِم.
- ۴ اَشْکارُ کَرده‌اند - در برمی‌گیرد
- ۵ صوت، وزن
- ۶ الف. غیرالصّحیحة
ب. الصّحیحة
ج. غیرالصّحیحة

التمرینُ الرّابع

- ۱ در برمی‌گیرد
- ۲ آشکار کرده‌اند
- ۳ دگرگون شد
- ۴ برگرفتند
- ۵ آهوان
- ۶ قرار می‌گیرد

درسنامه قواعد

۱. المعرفَةُ و النِّكْرَةُ

«معرفه و نکره»

اسمی که برای گوینده و شنونده یا خواننده شناخته شده است معرفه است و اسمی که ناشناخته باشد نکره است. به مثال زیر دقت کنید:
رَأَيْتُ أُفْرَاسًا. كَانَتْ الْأَفْرَاسُ جَنْبَ صَاحِبِهَا. (اسب‌هایی را دیدم. آن اسب‌ها کنار صاحبشان بودند.)

نکره معرفه

در ابتدا که نویسنده از «اسب‌ها» صحبت کرده است برای شنونده جدید بوده، بنابراین گفته «أفراساً» که نکره است ولی دِرِّ دَوْمِ شنونده می‌داند کدام اسب‌ها، برای همین نویسنده «الأفراس» آورده است که معرفه می‌باشد.

مهم‌ترین نشانه اسم معرفه داشتن «ال» است: المُدْرَس - القلم و معمولاً اسم نکره دارای تنوین (ـٌ) است: مُدْرَسٌ - مُدْرَسًا - مُدْرَسِينَ

دقت شود اسم‌های خاص (یعنی نام مخصوص یک نفر، یک مکان ...) معرفه هستند هرچند تنوین هم داشته باشند (تنوین در این اسم‌ها نشانه‌ی نکره نیست) مانند: مُحَمَّدٌ: معرفه - عَلِيًّا: معرفه

نکره

۲. اعراب الفِعْلِ الْمُضَارِعِ

به فعل مضارع در حالت عادی یعنی هنگامی که حروف ناصبه در ابتدای آن نباشد، مضارع مرفوع می‌گویند. این مرفوع بودن گاه به‌ودّه‌بِسْ حرکت ضمه (ُ) و گاهی با وجود «ن» مشخص می‌شود، بر این اساس فعل مضارع با یکی از علائم زیر مرفوع است:

۱. ضمه (ُ) يَحْكُمُ: مرفوع به ضمه
۲. ثبوت (ن) تَحْرُتُونَ: مرفوع به ثبوت (ن)

اما اگر حروف «أَنْ» که «گی»، «لِ لِكِي»، «حَتَّى» تا اینکه، برای اینکه» و «لَنْ» بر سر فعل مضارع بیایند مضارع منصوب می‌گردد. این منصوب بودن گاه به‌ودّه‌بِسْ حرکت فتحه (َ) و گاه با حذف حرف (ن) مشخص می‌شود.

بر این اساس فعل مضارع با یکی از علائم زیر منصوب است: ۱. فتحه (َ) ۲. حذف (ن)

يَحْكُمُ: مضارع مرفوع به ضمه ← أَنْ يَحْكُمُ: مضارع منصوب به فتحه

تَحْرُتُونَ: مضارع مرفوع به ثبوت (ن) ← أَنْ تَحْرُتُوا: مضارع منصوب به حذف (ن)

دقت شود ظاهر دو فعل جمع مؤنث غایب و جمع مؤنث مخاطب در حالت مرفوع و منصوب به یک شکل است و در شکل ظاهری آنها تغییری ایجاد نمی‌شود: يَذْهَبْنَ: مضارع مرفوع
أَنْ يَذْهَبْنَ: مضارع منصوب

نکره

کارگاه ترجمه

اسم نکره معمولاً در ترؤبیه فارسی با حرف «ی» می‌آید؛

مثال: رَأَيْتُ بَوْمَةً فَوْقَ شَجَرَةٍ: جغدی را بالای درختی دیدم.

نکره نکره

معمولاً هرگاه اسمی به‌صورت نکره بیاید و همان اسم دوباره همراه «ال» تکرار شود، می‌توان الف و لامش را «این» یا «آن» ترجمه کرد؛ مثال:
رَأَيْتُ أُفْرَاسًا. كَانَتْ الْأَفْرَاسُ جَنْبَ صَاحِبِهَا: اسب‌هایی را دیدم. آن اسب‌ها کنار صاحبشان بودند.

نکره معرفه

فعل مضارع مرفوع، به‌صورت «مضارع اخباری» و مضارع منصوب به‌صورت «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود:

یَحْكُمُ ← داوری می‌کند	حَتَّى يَحْكُمَ ← تا داوری کند
مضارع مرفوع	مضارع منصوب
مضارع اخباری	مضارع التزامی
يُحَاوِلُونَ ← تلاش می‌کنند	أَنْ يُحَاوِلُوا ← که تلاش کنند
مضارع مرفوع	مضارع منصوب
مضارع اخباری	مضارع التزامی

فعل مضارع منصوب که در ابتدای آن حرف «لَنْ» بیاید به صورت «آینده منفی» ترجمه می‌شود:
تَنَالُونَ: دست می‌یابید لَنْ تَنَالُوا: دست نخواهید یافت

مثال تَرْجِمَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكْرَةِ:

- ﴿... أَللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ﴾
ترجمه:
- ﴿... أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ﴾
ترجمه:
- ﴿عَالِمٌ يُنْتَقَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ﴾
ترجمه:

پاسخ

۱. خداوند نور آسمانها و زمین است مثل نورش مانند چراغدانی است که در آن چراغی است، آن چراغ در شیشه‌ای است. آن شیشه گویا ستاره‌ای درخشان است.
۲. فرستادیم به سوی فرعون رسولی را، پس نافرمانی کرد فرعون آن رسول را.
۳. عالمی که از علمش سود برده شود، بهتر از هزار عابد است.

مثال تَرْجِمَ وَ، ثُمَّ عَيَّنَ الْأَفْعَالَ الْمُضَارِعَةَ:

- ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ﴾
ترجمه:
- ﴿... أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَ لَا خُلَّةٌ وَ لَا شَفَاعَةٌ﴾
ترجمه:
- ﴿مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْإِجَابَةُ قَبْلَ أَنْ يَسْمَعَ وَ الْمَعَارَضَةُ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ وَ الْحُكْمُ بِمَا لَا يَعْلَمُ﴾
ترجمه:

پاسخ

۱. و شاید از چیزی کراهت داشته باشید در حالی که آن برای شما خیر است و شاید چیزی را دوست داشته باشید در حالی که آن برای شما بد است. /
أَنْ تَكْرَهُوا- أَنْ تُحِبُّوا
۲. انفاق کنید از آنچه خداوند به شما روزی کرد قبل از آنکه روزی بیاید که نه در آن فروشی است و نه در آن دوستی‌ای و نه در آن شفاعتی/ أَنْ يَأْتِيَ
۳. از اخلاق جاهل جواب دادن قبل از آنکه بشنود و مخالفت قبل از آنکه بفهمد و حکم دادن به آن چیزی است که نمی‌داند/ أَنْ يَسْمَعَ- أَنْ يَفْهَمَ- لَا يَعْلَمُ

تمرین‌های امتحانی قواعد

التمرین الأول - عین المعارف من النکرات، ثم ترجم الكلمات:

/ ۱. الرسول:	/ ۲. رسولاً:
/ ۳. مفردات:	/ ۴. المفردات:
/ ۵. الدور:	/ ۶. دور:
/ ۷. الضیوف:	/ ۸. سائحاً:
/ ۹. خلة:	/ ۱۰. المعارضة:
/ ۱۱. مشكاة:	/ ۱۲. المصباح:

التمرین الثاني - عین الترجمة الصحيحة حسب قواعد المعرفة و النکرة:

۱. سمعت صوتاً عجیباً:	☐ الف. صدای عجیب را شنیدم	☐ ب. صدای عجیب را شنیدم
۲. وصلت إلى القرية:	☐ الف. به روستایی رسیدم	☐ ب. به روستا رسیدم
۳. نظرت إلى الماضي:	☐ الف. نگاهي به گذشته	☐ ب. نگاه به گذشته
۴. العباد الصالحون:	☐ الف. بندگانی درستکار	☐ ب. بندگان درستکار
۵. السوار العتيق:	☐ الف. دستبند كهنه	☐ ب. دستبندی كهنه
۶. التاريخ الذهبی:	☐ الف. تاریخی زرین	☐ ب. تاریخ زرین
۷. كوكب دُرّی:	☐ الف. ستاره‌ای درخشان	☐ ب. ستاره درخشان
۸. الزميل المجتهد:	☐ الف. همکاری كوشا	☐ ب. همكار كوشا
۹. ضیوفاً وحيداً:	☐ الف. مهمانی تنها	☐ ب. مهمان تنها
۱۰. جنة في الصحراء:	☐ الف. بهشتی در صحرا	☐ ب. بهشت در صحرا

التمرین الثالث - اجعل الأفعال التالية في المكان المناسب ثم ترجم الأفعال:

«أن نعلم- يجعل- كى يذهب- تحزنون- أن يحاولوا- ليَجعل- يحكم- لن تناولوا- لى لا تحزنوا- أسترجع»

مضارع مرفوع:

مضارع منصوب:

التمرین الرابع - اكتب سؤالاً مناسباً لاجواب:

۱. ؟ أرى فى الصورة أربعة رجال.	۲. ؟ قام الولد من النوم فى الساعة السابعة و النصف.
۳. ؟ يذهب الطلاب إلى المدرسة بالحافلة.	۴. ؟ تقع هذه الأهرام فى مصر.
۵. ؟ السفينة فى البحر.	۶. ؟ الجو فى أربيل بارد.
۷. ؟ أشاهد البيت فوق النهر.	۸. ؟ الحاسوب على المنضدة.
۹. ؟ هذا التمثال لسيبويه.	۱۰. ؟ اسم هذا الشهيد هو الدكتور مصطفى جمران.

التّمرین الخامس - تَرْجِمِ الآیَاتِ ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمُضَارِعَةَ وَ إِعْرَابَهَا:

١. ﴿فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا﴾ ترجمه:
٢. ﴿... يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ ...﴾ ترجمه:
٣. ﴿... مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ﴾ ترجمه:
٤. ﴿لِكَيْلَا تَخْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ﴾ ترجمه:
٥. ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ ترجمه:
٦. ﴿أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ﴾ ترجمه:

التّمرین السّادس - أَعْرِبِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي أُشِيرُ إِلَيْهَا بِحُطُّ:

١. فَقَدْ نُقِلَتْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ أَفْظَاءٌ فَارْسِيَّةٌ كَثِيرَةٌ بِسَبَبِ دُخُولِ الْإِيرَانِيِّينَ فِي الْعِرَاقِ وَ الْبَيْمَنِ.
٢. وَ فِي الْعَصْرِ الْعَبَّاسِيِّ إِزْدَادًا نَفُودُ اللَّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ حِينَ شَارَكَ الْإِيرَانِيُّونَ فِي قِيَامِ الدَّوَلَةِ الْعَبَّاسِيَّةِ.
٣. لِلْفِيرُوزِ أَبَادِي مَعْجَمٌ مَشْهُورٌ يَضُمُّ مَفْرَدَاتٍ كَثِيرَةً بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
٤. الْكَلِمَاتُ الْفَارْسِيَّةُ الَّتِي دَخَلَتْ اللَّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ فَقَدْ تَغَيَّرَتْ أَصْوَاتُهَا وَ أَوْزَانُهَا.
٥. اِسْتَقْوَا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى.
٦. ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾
٧. ﴿مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ﴾
٨. ﴿وَ عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ عَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَ هُوَ شَرٌّ لَّكُمْ﴾
٩. فَبُرِّ كُورُوشٌ يَجْذِبُ سَيَّاحًا مِنْ دَوْلِ الْعَالَمِ.

التّمرین السّابع - عَيِّنِ الصَّحِيحَ لِلْفَرَاغِ:

١. الفارسیّة دَخَلَتْ اللَّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ مُنْذُ الْعَصْرِ الْجَاهِلِيّ:
- الف. المفرداتُ ب. المفرداتِ ج. المفردات
٢. قَدْ بَيَّنَّ عُلَمَاءُ اللَّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَ الْفَارْسِيَّةِ أَبْعَادَ هَذَا التَّأْتِيرِ فِي دَرَسَائِهِ:
- الف. شَا ب. شُنُّ ج. شِم
٣. يَا حَبِيبِي، جَالِسٌ النَّاسِ:
- الف. خَيْرٍ ب. خَيْرٍ ج. خَيْرِ
٤. حَدِيقَةُ شَاهَزَادِهِ قُرْبَ كِرْمَانِ فِي الصَّحْرَاءِ:
- الف. جَنَّةٌ ب. جَنَّةٌ ج. جَنَّةِ
٥. يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ:
- الف. اللَّهُ ب. اللَّهُ ج. اللَّهِ
٦. مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ قَبْلَ أَنْ يَسْمَعَ:
- الف. الإِجَابَةُ ب. الإِجَابَةُ ج. الإِجَابَةِ
٧. أَرَى رِجَالٍ فِي هَذِهِ الصُّورَةِ:
- الف. أَرْبَعَةٌ ب. أَرْبَعَةٌ ج. أَرْبَعَةٍ

التَّمْرِينُ الثَّامِنُ - عَيَّنِ الصَّحِيحَ لِلكَلِمَةِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِخَطٍّ:

١. المِسْكُ عِطْرٌ يَتَّخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الغَزَلَانِ:
الف. جمع مكسر، معرفه
ب. مثنى مذكر، معرفه
٢. الشَّرَشَفُ قِطْعَةٌ فُماشٍ تُوضَعُ عَلَى السَّرِيرِ:
الف. فعل مضارع معلوم، لازم
ب. فعل مضارع مجهول، متعدى
٣. شَارَكَ الإِيرَانِيُّونَ فِي قِيَامِ الدَّوْلَةِ العَبَّاسِيَّةِ:
الف. مفرد مذكر، اسم فاعل
ب. جمع سالم، معرفه
٤. وَ كِتَابُهُ مِنْ أَهَمِّ الكُتُبِ فِي النُّحُوِّ وَ الصَّرْفِ:
الف. اسم تفضيل
ب. اسم مبالغه
٥. وَ قَدْ بَيَّنَّ عُلَمَاءُ اللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ وَ الفَارِسِيَّةِ أَبْعَادَ هَذَا التَّأثيرِ فِي دِرَاسَاتِهِمْ:
الف. باب افعال، لازم
ب. باب تفعيل، متعدى
٦. تَغَيَّرَتْ أَصَوَاتُ الكَلِمَاتِ الفَارِسِيَّةِ وَ أَوْرَاقُهَا فِي اللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ:
الف. فعل مضارع، متعدى
ب. فعل ماضى، لازم
٧. تَبَادُلُ المُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي العَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ:
الف. اسم، مفرد مذكر
ب. فعل مضارع، ثلاثى مزيد
٨. الدُّكْتُورُ التُّونِجِيُّ هُوَ مُؤَلِّفُ مُعْجَمِ المُعْرَبَاتِ الفَارِسِيَّةِ فِي اللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ:
الف. اسم الفاعل من الثلاثى المزيد
ب. اسم الفاعل من الثلاثى المجرد
٩. عَالِمٌ يَنْتَفِعُ بِعِلْمِهِ، خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ:
الف. مفرد مذكر، معرفه
ب. اسم تفضيل، نكره
١٠. لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ:
الف. مضارع مرفوع، جمع مذكر مخاطب
ب. مضارع منصوب، ثلاثى مجرد

التَّمْرِينُ التَّاسِعُ - عَيَّنِ فِي الجُمَلِ التَّالِيَةِ «اسمُ الفاعل - اسم التَّفْضِيلِ لِلْمُفْرَدِ المَذْكَرِ - الفعلِ المَاضِي المَتَعَدِّي - اسم التَّفْضِيلِ لِلْمُفْرَدِ المَوْثِقِ

- الفعلِ النَّهْيِ - اسم المَكَانِ - الفعلِ المَاضِي المَنْفِي - المضارع المنصوب»:

«كِتَابُهُ مِنْ أَهَمِّ الكُتُبِ فِي النُّحُوِّ - نَطَقَهَا العَرَبُ وَفَقاً لِألسِنَتِهِمْ - إِشْتَقُوا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى - فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكَمَ اللهُ بَيْنَنَا - رَجَاءٌ لَاتَجْلِسُوا هُنَاكَ - إِنِّي مَا جَلَسْتُ وَحِيداً - يَذْهَبُ الطُّلَابُ إِلَى المَدْرَسَةِ بِالحَافِلَةِ».

التَّمْرِينُ العَاشِرُ - تَرْجِمِ الجُمَلِ التَّالِيَةَ:

١. يَا حَبِيبِي، جَالِسٌ خَيْرَ النَّاسِ:
٢. أَجْلِسْ صُيُوفَنَا فِي العُرْفَةِ:
٣. إِنِّي مَا جَلَسْتُ وَحِيداً:
٤. رَجَاءٌ، لَاتَجْلِسُوا هُنَاكَ:
٥. أَتَجْلِسُ مَعَ زَمِيلِكَ؟
٦. رَجَعْنَا لِتَجْلِسَ هُنَا:
٧. إِصْبِرْ لِكِي يَجْلِسَ:
٨. لَنْ يَجْلِسَ هُنَاكَ:
٩. أُرِيدُ أَنْ أَجْلِسَ:
١٠. لَنْ تَجْلِسَ فِي مَكَانِي:

التَّمْرِينُ الحَادِي العَاشِرُ - عَيَّنِ الصَّحِيحَ:

١. فَعَلُ الأَمْرِ مِنْ «وَافَقَ»
الف. وافق
ب. وَّفَّقَ

الف. توفیق ب. مُوافقة	المَصْدَرُ مِنْ «وَأَفَقَ»	۲.
الف. یُقَرِّبُ ب. یَتَقَرَّبُ	الفعل المضارع مِنْ «تَقَرَّبَ»	۳.
الف. مُقَرَّبٌ ب. مُتَقَرَّبٌ	اسْمُ الْفَاعِلِ مِنْ «تَقَرَّبَ»	۴.
الف. تَعَارَفَ ب. إَعْرِفُ	فِعْلُ الْأَمْرِ مِنْ «تَعَارَفَ»	۵.
الف. مُعَارَفَةٌ ب. تَعَارُفٌ	المَصْدَرُ مِنْ «تَعَارَفَ»	۶.
الف. مُشْتَغِلٌ ب. مُشْتَغَلٌ	اسْمُ الْفَاعِلِ مِنْ «إِشْتَغَلَ»	۷.
الف. یُمْتَنِعُ ب. یَنْتَمِعُ	الفعل المضارع مِنْ «إِنْتَمَعَ»	۸.
الف. إِرْتِجَاعٌ ب. إِسْتِرْجَاعٌ	المصدر مِنْ «إِسْتَرْجَعَ»	۹.
الف. أَنْزَلَ ب. نَزَّلَ	فِعْلُ الْأَمْرِ مِنْ «نَزَّلَ»	۱۰.

التَّمْرِینُ الثَّانِیُ العِشْر - عَیِّنِ الصَّحِیحَ فِی التَّرْجَمَةِ:

۱. ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾
 الف. هرگز به نیکی نخواهید رسید تا از آنچه دوست دارید انفاق کنید.
 ب. هرگز به نیکی نمی‌رسید تا از آنچه دوست می‌دارید انفاق کنید.
۲. ﴿لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ﴾
 الف. شاید ناراحت شود بر آنچه از دست می‌دهد.
 ب. تا اینکه ناراحت نشوید بر آنچه از دست شما رفت.
۳. ﴿... مَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرْجٍ﴾
 الف. نمی‌خواهد خداوند که قرار بدهد برای شما تنگنا.
 ب. آنچه می‌خواهد خداوند (این است) که قرار ندهید خودتان را در حالت بحرانی.
۴. ﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ﴾
 الف. می‌خواهند کلام خدا تغییر کند.
 ب. می‌خواهند سخن خدا را تغییر دهند.
۵. ﴿فَاضْبَرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا﴾
 الف. صبر کنید تا خداوند ما بین ما حکم کند.
 ب. صبر کنید خداوند بین ما حکم می‌کند.
۶. ﴿أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةَ وَلَا شَفَاعَةَ﴾
 الف. انفاق کنید از آنچه که خداوند به شما روزی کرد قبل از آنکه روزی بیاید که در آن نه فروشی است و نه دوستی‌ای و نه شفاعتی.
 ب. انفاق کنید آنچه را که خداوند به شما روزی می‌کند قبل از آنکه آن روزی بیاید که در آن نه دوستی و نه شفاعتی و نه فروشی باشد.
۷. ﴿عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ، خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ﴾
 الف. دانشمندی که با علمش سود می‌رساند بهتر از هزار عابد است.
 ب. دانشمندی که با علمش سود برده می‌شود بهتر از هزار عابد است.
۸. ﴿مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْمُعَارِضَةِ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ﴾
 الف. از اخلاق جاهل مخالفت است قبل از آنکه بفهمد.
 ب. از اخلاق نادان آن است که مخالفت می‌کند قبل از آنکه بفهمد.

پاسخ تمرین‌های امتحانی قواعد

التمرین الخامس

- ۱ صبر کنید تا خداوند بین ما داوری کند. / حتى يحكم: مضارع منصوب
- ۲ می‌خواهند که کلام خدا را تغییر دهند. / يريدون: مضارع مرفوع / ان يُبدلوا: مضارع منصوب
- ۳ خداوند نمی‌خواهد تا برای شما تنگنا قرار دهد. / يريد: مضارع مرفوع / ليجعل: مضارع منصوب
- ۴ تا اینکه غصه نخورید برای آنچه از دست شما رفت. / لكيلا تحزنوا: مضارع منصوب
- ۵ به نیکی دست نخواهید یافت تا از آنچه دوست می‌دارید انفاق کنید. / لن تنالوا: مضارع منصوب / حتى تنفقوا: مضارع منصوب / تحبون: مضارع مرفوع
- ۶ انفاق کنید از آنچه که خداوند به شما روزی داد قبل از آنکه روزی بیاید که در آن نه فروشی است، نه دوستی‌ای و نه شفاعتی. / ان ياتي: مضارع منصوب

التمرین السادس

- ۱ ألفاظ: نائب فاعل / كثيرة: صفت / الإيرانيين: مضاف إليه / في العراق: جارومجرور
- ۲ العباسي: صفت / نفوذ: فاعل / الايرانيون: فاعل / في قيام: جارومجرور / العباسية: صفت
- ۳ معجم: مبتدای مؤخر / مفردات: مفعول / بالغة: جارومجرور
- ۴ الكلمات: مبتدا / أصوات: فاعل / ها: مضاف إليه
- ۵ كلمات: مفعول / أخرى: صفت
- ۶ البر: مفعول / مما: جارومجرور
- ۷ الله: فاعل / من حرج: جارومجرور
- ۸ شيئاً: مفعول / خير: خبر / هو: مبتدا
- ۹ قبر: مبتدا / تجذب: خبر / سيأحاً: مفعول

التمرین السابع

- ۱ گزیه «الف»، مبتدا و مرفوع
- ۲ گزیه «ج»، مرجع ضمیر علماء است که جمع مذکر می‌باشد بنابراین ضمیر هم باید جمع مذکر بیاید.
- ۳ گزیه «ب»، مفعول و منصوب
- ۴ گزیه «الف»، خبر و مرفوع
- ۵ گزیه «ج». مضاف الیه و مجرور
- ۶ گزیه «الف»، مبتدای مؤخر و مرفوع
- ۷ گزیه «ب»، مفعول و منصوب

التمرین الثامن

- ۱ گزیه «الف»

التمرین الأول

- ۱ معرفه / آن پیامبر
- ۲ نکره / پیامبری
- ۳ نکره / واژگانی
- ۴ معرفه / واژگان
- ۵ معرفه / نقش
- ۶ نکره / نقشی
- ۷ معرفه / مهمانان
- ۸ نکره / گردشگرانی
- ۹ نکره / دوستی‌ای
- ۱۰ معرفه / مخالفت
- ۱۱ نکره / چراغانی
- ۱۲ معرفه / چراغ

التمرین الثاني

- ۱ گزیه «الف»، صوتاً عجیباً (نکره): صدایی عجیب
- ۲ گزیه «ب»، القرية (معرفه): روستا
- ۳ گزیه «الف»، نظرة: نگاهی
- ۴ گزیه «ب»، العباد الصالحون (معرفه): بندگان درستکار
- ۵ گزیه «الف»، السوار (معرفه): دستبند
- ۶ گزیه «ب»، التاريخ (معرفه): تاریخ
- ۷ گزیه «الف»، كوكب (نکره): ستاره‌ای
- ۸ گزیه «ب»، الزميل (معرفه): همکار
- ۹ گزیه «الف»، ضيوفاً (نکره): مهمانی
- ۱۰ گزیه «الف»، جنة (نکره): بهشتی

التمرین الثالث

- مضارع مرفوع، يجعل: قرار می‌دهد / تحزنون: ناراحت می‌شوید / يحكم: داوری می‌کند / استرجع: پس می‌گیرم
- مضارع منصوب: ان تعلم: که بدانیم / كئ يذهب: تا بروند / ان يحاولوا: که تلاش کنند / ليجعل: تا قرار بدهد / لن تنالوا: دست نخواهند یافت / لكي لا تحزنوا: تا غصه نخورید.

التمرین الرابع

- ۱ كم رجلاً ترى في الصورة؟
- ۲ متى قام الولد من النوم؟
- ۳ يم يذهب الطالب إلى المدرسة؟
- ۴ في أي بلاد تقع هذه الأهرام؟
- ۵ أين السفينة؟
- ۶ كيف الجو في أربيل؟
- ۷ ماذا شاهدت فوق النهر؟
- ۸ ما هو على المنصة؟
- ۹ لمن هذا التمثال؟
- ۱۰ ما اسم هذا الشهيد؟

التّمرینُ الحادی العَشر

۱	گزیهٔ «الف»	۲	گزیهٔ «ب»
۲	گزیهٔ «ب»	۳	گزیهٔ «ب»
۳	گزیهٔ «ب»	۴	گزیهٔ «الف»
۴	گزیهٔ «ب»	۵	گزیهٔ «ب»
۵	گزیهٔ «الف»	۶	گزیهٔ «ب»
۶	گزیهٔ «ب»	۷	گزیهٔ «الف»
۷	گزیهٔ «الف»	۸	گزیهٔ «الف»
۸	گزیهٔ «ب»	۹	گزیهٔ «ب»
۹	گزیهٔ «ب»	۱۰	گزیهٔ «ب»
۱۰	گزیهٔ «ب»		

التّمرینُ التّاسع

اسمُ الفاعل: الطّالِب (جمع): الطالب (مفرد) بر وزن فاعل/ اسم التّفْضیل للمفرد المذکر: أَهْمُ/ الفعل الماضي المتعدّي: نَطَق، اِشْتَقُوا/ اسم التّفْضیل للمؤنث: أُخْرَى/ الفعل النّهی: لا تَجلسوا/ اسمُ المکان: المَدْرَسَة/ الفعل الماضي المنفی: ما جَلستُ/ المضارع المنصوب: حتّى یَحکّم

التّمرینُ الثّانی العَشر

۱	گزیهٔ «الف»، لَنْ تنالوا: نخواهید رسید
۲	گزیهٔ «ب»، لِكَيْلا تحزنوا: لِكى + لاتحزنوا
۳	گزیهٔ «الف»
۴	گزیهٔ «ب»، یریدون: می خواهند
۵	گزیهٔ «الف»
۶	گزیهٔ «الف»، رزقناکُم (ماضی): به شما روزی کرد.
۷	گزیهٔ «ب»، یُنْتَفَعُ: سود برده می شود.
۸	گزیهٔ «الف»، المُعَارَضَة (اسم): مخالفت

التّمرینُ العاشر

۱	ای دوستم با بهترین مردم همنشینی کن.
۲	مهمانانمان را در آن اتاق بنشان.
۳	همانا من تنها ننشستم.
۴	لطفاً، آنجا بنشینید.
۵	آیا با همکارت می نشینی؟
۶	بازگشتیم تا اینجا بنشینیم.
۷	صبر کن تا بنشیند.
۸	هرگز آنجا نخواهند نشست.
۹	می خواهم بنشینم.
۱۰	هرگز در جای من نخواهی نشست.

ردیف	نمونه سؤالات امتحانی درس چهارم	نمره
۱	ترجم الآيتين: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾	۲
۲	﴿لَكَيْلًا تَحَرِّزُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ...﴾	
۳	ترجم العبارات التالية: كانت تلك المفردات ترتبط ببعض البضائع التي ما كانت عند العرب كالمسك و الدبايح.	۳
۴	الكلمات الفارسية التي دخلت اللغة العربية فقد تغيرت أصواتها و أوزانها، و نطقها العرب وفقاً لأستنتهم.	
۵	علينا أن نعلم أن تبادل المفردات بين اللغات في العالم أمر طبيعي يجعلها غنيّة في الأسلوب و البيان	
۶	أكتب ترجمة الكلمة التي أشير إليها بخطّ.	۱
۷	انضمّ إيران إلى الدولة الإسلامية.	
۸	من أخلاق الجاهل المعارضة قبل أن يفهم.	
۹	الرجاحة كأنها كوكب ذرى.	
	سوف يأتي يوم لاخلة فيه.	
۱۰	أكتب ما طلب منك: جمع لكلمة «غزال»: مفرد الكلمة «السنّة»:	۰/۵
۱۱		
۱۲	عين الجملة الصحيحة و غير الصحيحة حسب الحقيقة. العرب ينطقون الكلمات الدخيلة طبق أصلها.	۰/۵
۱۳	الشرشف قطعة فماش توضع على السرير.	
۱۴	ترجم الآية التالية، ثم عين الفعل المضارع و اعرابه. ﴿و عسى أن تكرهوا شيئاً و هو خير لكم و عسى أن تحبوا شيئاً و هو شر لكم﴾	۱
۱۵	ترجم الآية التالية و عين الاسم المعرّفة: ﴿...مثل نوره كمشكاة فيها مصباح المصباح في زجاجة...﴾	۱
۱۶	ترجم الجملة التالية: يا حبيبي جالس خير الناس:	۱
۱۷	أريد أن أجلس:	
۱۰	جمع نمره	

آزمون غنی سازی

۱. «نَحْنُ سَنَذْهَبُ مَعَ قَائِدِنَا إِلَى الْقِتَالِ وَ لَنْ نَتْرَكَهُ وَحِيداً فِي الْوَقْتِ الْحَرَجِ!» عَيِّنِ الصَّحِيحَ:
- (۱) با رهبر خویش به محل نبرد رهسپار می شویم و او را در زمان سختی ترک نمی کنیم!
- (۲) به همراه فرمانده برای مبارزه خواهیم رفت و هرگز او را در وقت دشواری رها نمی کنیم!
- (۳) ما همراه فرمانده خود به نبرد خواهیم رفت و هنگام سختی او را تنها ترک نخواهیم کرد!
- (۴) ما با رهبر خود به میدان جنگ می رویم و او را در زمان دشواری تنها رها نخواهیم کرد!
۲. «قَدْ أَشْهَدُ هَذَا الشَّاعِرَ أَبْيَاتاً مُتَعَدِّدَةً فِي وَصْفِ الْعِلْمِ وَ الْعَالَمِ لِيَقْرَأَهَا فِي مَجْلِسِ تَكْرِيمِ الْعُلَمَاءِ الْكِبَارِ!» عَيِّنِ الصَّحِيحَ:
- (۱) شاعران بی شماری ابیاتی در مورد دانش و دانشمند سروده اند تا در مجالس بزرگداشت علمای بزرگ خوانده شود!
- (۲) بیت های فراوانی را این شاعر درباره علم و عالم می سراید تا در مجلسی برای تکریم دانشمندان بزرگ آن ها را بخواند!
- (۳) این شاعر ابیات متعددی را در وصف علم و عالم سروده تا آن ها را در مجلس بزرگداشت دانشمندان بزرگ بخواند!
- (۴) در توصیف دانش و دانشمند، این شاعر بیت های زیادی سروده است تا در همایش بزرگ علمای بزرگ خوانده شود!
۳. «الصَّيْدُ الَّذِي نَجَامِنُ شَبَكْتَهُ الْيَوْمَ لَنْ يَنْجُو مِنْهَا غِداً!» عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِلْمَفْهُومِ:
- (۱) چو فردا شود فکر فردا کنیم!
- (۲) از امروز کاری به فردا مسپار!
- (۳) شکار سر تیر که آمد باید زد!
- (۴) عاقبت پیک جان ستان برسد!
۴. «علينا أن نخدمَ كلَّ من يؤدِّي لنا خدمةً حتَّى يستمرَّ هذا العمل الحسن عند النَّاسِ!» عَيِّنِ الصَّحِيحَ:
- (۱) باید همه خدمتگزاران که خدمتی انجام می دهند، مورد احترام ما واقع شوند تا بین مردم این اعمال خوب رایج شود!
- (۲) همه کسانی را که برای ما خدمتی انجام می دهند، باید احترام بگذاریم تا نیک ترین عمل نزد مردم رایج شود!
- (۳) احترام گذاشتن به هرکسی که خدمتی را به ما ارائه می دهد واجب است تا این عمل نیک نزد مردم ادامه یابد!
- (۴) بر ماست که هرکس را که برای ما خدمتی انجام می دهد احترام کنیم تا این عمل نزد مردم استمرار یابد.
۵. عَيِّنِ التَّرْجُمَةَ الصَّحِيحَةَ: «حَاوِلِي الْيَوْمَ لِتَهْذِيبِ نَفْسِكَ لِكِي تَتَقَدَّمِي غِداً»
- (۱) امروز به ساختن خود شروع کرد تا فردا پیشرفت داشته باشد.
- (۲) امروز شروع کن برای پاکیزه کردن روحیه تا فردا پیشرفت کنی.
- (۳) امروز بکوش برای خودسازی ات تا فردا پیشرفت کنی.
- (۴) تلاش امروزت برای خودسازی پیشرفت فرد را نتیجه می دهد.
۶. ﴿عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً وَ يَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْراً كَثِيراً﴾ عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِمَفْهُومِ الْآيَةِ:
- (۱) ﴿إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾
- (۲) الخَيْرُ فِي مَا وَقَعَ.
- (۳) ﴿عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَ عَنْهُمْ﴾
- (۴) يَقْدِرُ اللَّهُ تَكْتَسِبُ الْمَعَالِي.
۷. مَيِّزِ التَّعْرِيبَ الصَّحِيحَ بِ: «مُسْلِمَانَانِ تَلَّاشَ مِي كَنْدُ كِه هَدَفْ هَايشان را محقق کنند».
- (۱) الْمُسْلِمُونَ يُحَاوِلُونَ أَنْ يُحَقِّقُوا أَهْدَافَهُمْ.
- (۲) يُحَاوِلُونَ الْمُسْلِمُونَ أَنْ يُحَقِّقُوا أَهْدَافَهُمْ.
- (۳) يُحَاوِلُونَ الْمُسْلِمُونَ بِتَحْقِيقِ أَهْدَافِهِمْ. (۴) الْمُسْلِمُونَ يُحَاوِلُونَ بِتَحْقِيقِ أَهْدَافِهِمْ.
۸. عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي الْمَضَارِعِ الْمَنْصُوبِ:
- (۱) طلبت والدتك أن تُكرمي.
- (۲) إنيهن لئن يُكرمنَ
- (۳) إنهم أرادوا أن يكرمونكم.
- (۴) هُما لئن يكرما.
۹. عَيِّنِ الصَّحِيحَ:
- (۱) عَلَيْكُمْ أَنْ تَدْرُسُونَ جَيِّدًا أَيُّهَا الْمَجْدُونَ!
- (۲) يجب على المؤمنات أن يلتزمن الصدق و الأمانة!
- (۳) يجب عليك أن تشاركين في جهاد النفس يا مؤمنة!
- (۴) عليكم أن تجتهدن في الدروس لكي تنجحن!
۱۰. «يبدأ العامل عمله في الأسبوع القادم» عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي نَفْيِ الْعِبْرَةِ:
- (۱) لَنْ يَبْدَأَ
- (۲) لَمَّا يَبْدَأُ
- (۳) مَا بَدَأَ
- (۴) لَمْ يَبْدَأَ

پاسخ نمونه سؤالات امتحانی

۱	به نیکی دست نخواهید یافت تا از آنچه دوست می‌دارید انفاق کنید.	۱۰	غِزْلان
۲	تا غصه نخورید بر آنچه از دست شما رفت.	۱۱	لِسان
۳	آن واژگان به بعضی کالاها مرتبط می‌شدند که عرب نداشت مانند مشک و حریر	۱۲	غیر الصَّحِيحَة، ترجمه: عرب کلمات وارد شده را طبق ریشه‌اش به زبان می‌آورد.
۴	کلمات فارسی که به زبان عربی داخل شدند صداها و وزن‌هایشان تغییر یافت و عرب بر اساس زبان‌هایشان بر زبان آورد.	۱۳	الصَّحِيحَة، ترجمه: ملحفه قطعه پارچه‌ای است که بر روی تخت قرار می‌گیرد.
۵	ما باید بدانیم که تبادل لغات بین زبان‌ها در دنیا امری طبیعی است. که آن‌ها را غنی در اسلوب و بیان قرار می‌دهد.	۱۴	و شاید چیزی را کراهت دارید و آن برای شما بهتر است و شاید چیزی را دوست بدارید و آن برای شما بدتر است. / آن تکرهوا: مضارع منصوب/ آن تُحَيِّوا: مضارع منصوب
۶	پیوست	۱۵	مثل نورش مانند چراغدانی است که در آن چراغی است، آن چراغ در شیشه‌ای است... / الإسم المعرفة: المصباح
۷	مخالفت	۱۶	ای دوستم با بهترین مردم هم‌نشینی کن.
۸	درخشان	۱۷	می‌خواهم که بنشینم.
۹	دوستی		

پاسخ آزمون غنی‌سازی

۱	گزینه «۳»، سَدَّهَبُ: خواهیم رفت، ردّ گزینه‌های (۱ و ۴) / القتال: مبارزه، نبرد، ردّ گزینه‌های (۱ و ۴) / لَنْ تُثْرَكَه: او را ترک نخواهیم کرد، ردّ گزینه‌های (۱ و ۲) / وحيداً: تنها، ردّ گزینه‌های (۱ و ۲)	۶	گزینه «۲»، ترجمه آیه: چه بسا که از چیزی بدتان می‌آید ولی خداوند در آن خیر بسیاری قرار می‌دهد.
۲	گزینه «۳»، قَدْ أَشَدَّ: سروده است، ردّ گزیه (۲) / هذا الشَّاعِر: این شاعر: ردّ گزیه (۱) / أبياتاً متعدّدة: بیت‌های متعددی، ردّ گزیه (۱) / ليقرأها: تا بخواند آن‌ها را، ردّ گزیه (۴) / مجلس: مجلس، ردّ گزینه‌های (۱ و ۲ و ۴)	۷	مفهوم آیه: خداوند در هر چیزی یا اتفاقی خیری قرار می‌دهد.
۳	گزینه «۴»، عبارت می‌گوید (شکاری که امروز از تورش نجات یافت فردا از آن نجات نخواهد یافت) که این عبارت با گزینه (۴) هم‌خوانی دارد.	۸	ترجمه گزینه‌ها: (۱) همانا همراه با هر سختی یک آسانی است) که ربطی به موضوع ندارد / (۲) خیر در آن چیزی است که اتفاق افتاده است) کاملاً منطبق با آیه است / (۳) امید است که خداوند آنها را عفو کند) هیچ ربطی ندارد. / (۴) (به اندازه رنج و سختی بزرگی‌ها به دست می‌آید) این هم ربطی به خیر ندارد.
۴	گزینه «۴»، علینا: بر ما واجب است، بر ما باید، ردّ گزینه‌های (۱، ۲، ۳) / أَنْ نَحْتَمَ: احترام کنیم، احترام بگذاریم، ردّ گزینه‌های (۱ و ۳) / حتّى يستمر: تا استمرار یابد، تا ادامه یابد، ردّ گزینه‌های (۱ و ۲) / هذا العمل الحسن: این عمل خوب، ردّ گزینه‌های (۱ و ۲)	۹	گزینه «۱»، محقّق کنند: آن یحقّقوا. ردّ گزینه‌های (۳ و ۴) / اگر فاعل اسم ظاهر باشد، فعل به صورت مفرد می‌آید ردّ گزینه‌های (۲ و ۳)
۵	گزینه «۳»، حاولی: تلاش کن، ردّ گزینه‌های (۱، ۲ و ۴) / لِكَي تَتَقَدَّمی: تا پیشرفت کنی، ردّ گزینه‌های (۱ و ۴)	۱۰	گزینه «۳»، «أَنْ يَكْرَمُوا» مضارع منصوب به حذف «ن» باید باشد.